

Vrienden van het Cantonspark

Ten geleide

Het jaar 2005 is voor onze Stichting in veel opzichten een gedenkwaardig jaar geworden. Twee belangrijke dossiers, die we hadden meegekregen van het vorige jaar, werden onverwachts dikker en dikker, maar konden uiteindelijk worden afgesloten en uitgroeien tot een belangrijke nieuwe ontwikkeling. We bedoelen met het eerste dossier de kwestie rond de beoogde verhuizing van het Natuur- en Milieucentrum (NMC) en de School- en werktuinen naar het Cantonspark, en met het tweede, de verrassende ontwikkelingen rond het beheer.

Om met het eerste punt te beginnen. De bestuursleden van De Vrienden van het Cantonspark, die nauw betrokken waren bij het brede groene overleg en de contacten ter zake met de gemeente, stonden op verschillende momenten voor moeilijke beslissingen. Bij het onderzoek naar de mogelijkheden van genoemde verhuizing hing op een bepaald moment een vette worst voor onze neuzen, namelijk de mogelijkheid dat er op het terrein van het Cantonspark een geheel nieuw en multifunctioneel NMC zou kunnen worden gebouwd. De bestaande programma's van het NMC zouden daar onderdak krijgen, maar ook alle overige groene organisaties van Baarn zouden gebruik kunnen maken van dit nieuwe gebouw. Voor de Kinderboerderij zou in samenhang met de beoogde nieuwbouw extra ruimte worden gecreëerd en zelfs de beheersunit van het park, met alle gereedschappen en apparaten, zou er onderdak kunnen krijgen. Wij zelf zouden meedelen in de voordelen van een nieuwe kantine

voor vergaderingen en rondleidingen en de bijen- en weidevogelclubs zouden er samen met IVN, Groei- en Bloei en andere organisaties profiteren van de beoogde faciliteiten. De nieuwbouw zou

hebbende, na een breed overleg met alle belanghebbenden de knoop doorhakten en de conclusie trok dat het een onhaalbare kaart was.

mogelijk zijn zonder aan de structuur van het park te tornen en aan de andere kant zou de voortdurende aanwezigheid van de vele gebruikers een belangrijk stuk sociale controle binnen brengen. Dat het plan tenslotte weer in de lade verdween kwam vooral omdat de schooltuintjes volgens de bestaande opzet een te grote hap uit het park zouden nemen, waardoor wij aardig in de problemen zouden komen met onze eigen doelstellingen. Om nog maar niet te spreken van de problemen met bestemmingsplannen en monumentenorganisaties, die wij ons op de hals zouden halen.

Gelukkig hebben wij een doortastende wethouder, die alles gezien en gewogen

In deze kwestie speelde meteen al de nieuwe beheercommissie een rol van betekenis want in deze commissie zitten sinds april van dit jaar specialisten die over belangrijke aspecten van deze affaire konden meepraten en het bestuur van waardevolle adviezen konden voorzien. Over deze commissie hebben we in de vorige nieuwsbrief al het een en ander uit de doeken gedaan en wij kunnen nu alleen maar vaststellen dat de commissie intussen een waardevolle bijdrage levert aan de aansturing van de dagelijkse gang van zaken in het park. Regelmatig overleg met de werkleiding van Greenfors en vertegenwoordigers van de gemeente, meestal in combinatie met werkwandelingen door het park, hebben geleid tot een aantal veranderingen, dat aan regelmatige bezoekers

moet zijn opgevallen. Delen van het park zijn ontdaan van onkruid en wildgroei van zaailingen van ongewenste soorten, borders zijn deze zomer ontdaan van overvloedig onkruid, paden zijn voor een deel ontgrast met branders en op verschillende plaatsen is begonnen met het stellen van prioriteiten in de begroeiing, waarbij uiteraard de bijzondere bomen en struiken die het park tot ver buiten onze grenzen beroemd maken, zoveel mogelijk worden vrijgezet van opdringerige 'gewone' soorten die vaak onbedoeld de overhand hebben gekregen. Dat daarbij dit eerste jaar wel eens wat fout is gegaan heeft ook iedere opmerkelijke bezoeker zelf kunnen constateren, maar deze incidenten waren

vervolg Ten geleide

voor ons en voor Greenfors evenzoveel leermomenten. Voorlopig ziet het er naar uit dat wij, in het besef dat we er nog lang niet zijn, op deze voet door kunnen gaan. Tevens blijkt dat onze activiteiten ook steun ondervinden van externe adviseurs van naam, zoals de bekende dendroloog en voormalig eigenaar en beheerder van Arboretum De Trompenburg in Rotterdam, de heer Hoey Smith en van een medewerker van Botanische Tuinen in Utrecht. Eerstgenoemde heeft tijdens een lange rondgang door het park, samen met twee leden van onze beheercommissie, een groot aantal adviezen gegeven over naamgeving van bijzondere bomen, over prioritering bij de sanering van enkele te volle vakken en over een aantal andere beheermaatregelen.

De bijdrage van 'Utrecht' verdient nog een nadere toelichting, vooral ook omdat de resultaten van dit contact al spoedig in het park zelf te zien zullen zijn.

De afgelopen twee jaar hebben we nogal wat opmerkingen gekregen over het feit dat de naambordjes aan de bomen in het park in hoog tempo ten prooi vielen aan de vernielzucht van de jeugd. We hebben voor dit project op verschillende manieren geprobeerd een oplossing te vinden en menen die nu gevonden te hebben in samenwerking met Botanische Tuinen in Utrecht, waar

een methode van computergestuurde aanmaak van naambordjes is ontwikkeld waar wij van kunnen meeprofiteren. U vindt daarover in deze nieuwsbrief nog wat nadere informatie. Belangrijk hierbij is dat het een goed aanknopingspunt opleverde voor nauwere samenwerking met deze organisatie, die immers vóór 1987 het Cantonspark runde en nu nog waardevolle gegevens en bijvoorbeeld oude beplantingskaarten van het park aan ons beschikbaar kan stellen.

Bij al deze bijzondere gebeurtenissen mogen we natuurlijk de kleinere zaken die in het afgelopen jaar hebben gespeeld niet uit het oog verliezen. Er zijn door ons weer tal van rondleidingen georganiseerd, zowel in pers en via posters aangekondigde publieksrondleidingen, als speciale rondleidingen op aanvraag. Voor onze rondleiders hebben beide doelgroepen hun eigen charme en soms ook een verschillende 'moeilijkheidsgraad'.

In het kader van de bediening van het publiek moeten we hier ook nog even herinneren aan de Groenmarkt en het Culturele Festival, resp. in juni en september. In beide gevallen hebben wij met de hulp van velen onze stichting en het park zelf naar behoren op de kaart kunnen zetten.

Van onze publicaties noemen we, naast de twee nieuwsbrieven, ook de nieuwe

verjaardagskalender met foto's en teksten van Mirjam Delen en Huub van der Aa, een project dat, naast een promotionele, voor onze kas ook nog een interessante financiële kant heeft. En voor onze donateurs konden we het jaar min of meer afsluiten met een alleszins geslaagde avond in de Speeldoos, waarvan U elders in deze nieuwsbrief een verslag aantreft.

Al met al kunnen we terugkijken op een drukke maar vruchtbare periode, waaruit onze Stichting versterkt te voorschijn is gekomen. De kansen op samenwerking met allerlei instanties zijn groter geworden en de mogelijkheden om onze visie op de toekomst van het Cantonspark om te zetten in daden en positieve veranderingen in het park zelf zijn aanmerkelijk verruimd. In dat besef zullen we proberen in het nieuwe jaar op dezelfde voet door te gaan.

In het volste vertrouwen dat wij ook in het nieuwe jaar, met de steun van onze donateurs en vrijwilligers een belangrijke bijdrage zullen kunnen leveren aan het op niveau voortbestaan van het Cantonspark, wensen wij iedereen die dit leest prettige en zinvolle feestdagen en veel geluk in 2006.

Bestuur Stichting Vrienden van het Cantonspark

De Rondleidingen door het Cantonspark

Op 22 september hebben we de openbare rondleidingencyclus van 2005 weer afgerond. Daarna zijn er nog enkele rondleidingen verzorgd voor speciale groepen, zoals dat het hele jaar door gebeurt. Het valt op dat de rondleidingen steeds meer mensen trekken die ook belangstelling hebben de geschiedenis van het park, vooral dan in relatie tot de geschiedenis van Baarn in het algemeen, en voor managementszaken rond het park en de bestuurlijke achtergronden. Je moet soms zelfs oppassen dat enkelingen niet te veel tijd opeisen voor discussies over de dorpspolitiek, hoewel die ook weer inzicht kunnen geven in de mening van onze donateurs en bezoekers.

Intussen hebben wij een klein maar uitstekend funktionerend team van

rondleiders die ook steeds meer kennis vergaren, en dus kunnen uitdragen, over de bijzondere bomen van het park. Niet voor niets nemen de rondleidingen op verzoek, voor allerlei typen groepen, nog steeds toe.

Omdat het vooral tijdens de tegenwoordig lange vakantieperiodes soms moeilijk is om steeds aan de vraag naar rondleiders te voldoen willen we in 2006 nog een keer proberen of er voldoende belangstelling is voor wéér een 'cursusjaar'. De opzet van zo'n cursus is eenvoudig: Er wordt in onderling overleg een aantal rondleidingen georganiseerd tijdens welke een ervaren rondleider de belangrijkste botanische en historische feiten oplepelt, in het begin geheel op basis van de route die in de Gids voor

het Cantonspark is beschreven. Al naar de behoefte van de deelnemers worden er ook, meestal 's avonds, bijeenkomsten belegd waar allerlei andere aspecten besproken kunnen worden en bepaalde boeken kunnen worden ingekeken. Graag zouden wij in contact komen met gegadigden voor zo'n cursus en in een persoonlijk gesprek de mogelijkheden bekijken. Er zijn eigenlijk geen speciale eisen vooraf, hoewel men bereid en in staat moet zijn om bv anderhalf uur een groep toe te spreken. En natuurlijk is het gemakkelijker voor iemand die al wat van bomen en planten weet, maar ook dat is geen voorwaarde vooraf.

Ons team is ook op zoek naar 1 of 2 personen die één keer per maand tijdens de avondrondleidingen het Tennishuisje

Vervolg Rondleidingen

wil bemannen en mee wil helpen bij het verkopen van gidsen, kalenders e.d. Dit is een weinig inspannende bezigheid die meestal een rustig en ontspannen verloop heeft, behoudens de korte perioden vóór en ná de rondleidingen, als alle deelnemers tegelijk 'bediend' moeten worden.

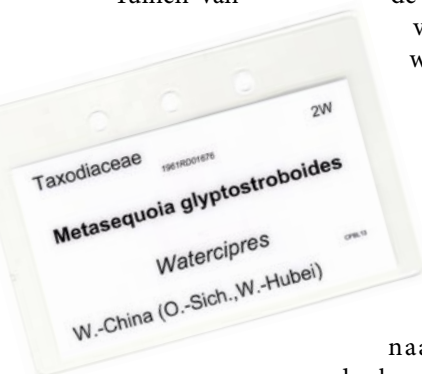
In het komende jaar willen wij nóg een verandering aanbrengen in het hele rondleidingen gebeuren. Rond de rondleidingen hebben wij nogal wat overheadkosten, waar van wij altijd dachten dat die bestreden konden worden uit de opbrengst uit onze publikaties. Dat nu blijkt niet het geval te zijn, ook al omdat dat zeer variabele inkomsten zijn. Wij hebben daarom besloten om met name voor de rondleidingen 'op verzoek' vanaf 2006 een klein bedrag te gaan vragen. Voor een rondleiding van 1 tot 1 ½ uur willen wij voortaan € 20,- vragen. De publieksrondleidingen blijven voorlopig nog gratis.

We hopen binnenkort het programma voor 2006 rond te hebben en zullen dat via de gebruikelijke weg openbaar maken.

Bestuur van de Vrienden van het Cantonspark

Laatste Nieuws

In samenwerking met Botanische Tuinen van de Universiteit van Utrecht werken wij aan een nieuw systeem van

naambordjes voor de bomen in het Cantonspark, dat we in het vroege voorjaar willen invoeren. We drukken hierbij alvast een voorbeeld af. De meeste gegevens, met name die in grote letters, spreken voor zich. In het volgende nummer zullen we uitvoerig uitleg geven van de verschillende codes die de computer van de Universiteit óók afdrukt op deze plaatjes.

De metamorfose van een Toverhazelaar

De verandering van het karakter in de natuur door wisseling van de seizoenen is verrassend, verbijsterend of soms zeer teleurstellend. Bomen en andere gewassen kunnen zo sterk hun identiteit veranderen dat ze onopvallend in het ene seizoen en daardoor niet gezien ineens in een ander jaargetijde bijzonder mooi kunnen zijn.

Zo gebeurde het op een winterse dag tijdens een wandeling door het park dat mijn oog getrokken werd door een boom die niet eerder was opgemerkt. In de nacht en vroege ochtend voorafgaand aan mijn parkbezoek was er wat sneeuw gevallen. Weliswaar niet veel, maar door het wit van de sneeuw was de sfeer in de tuin inmiddels veranderd. De meeste botanische bewoners waren voorzien van een dunne winterjas waardoor sommige exemplaren waar je normaal gesproken aan voorbij zou gaan, ineens de aandacht trokken. Naderbij gekomen ontdekte ik dat het om de Toverhazelaar ging. Ik schrok van de manier waarop hij indertijd gesnoeid was. Overal waren flinke zijtakken weggehaald waardoor hij in eerste instantie geen aantrekkelijke vormen meer had. De boom was, zo als alle anderen, voorzien van een dun laagje "winterswit" maar bij deze was het net of een kunstenaar heel zorgvuldig in de weer was geweest. Alle liggende takken waren versierd met een soort helderwit poedersuiker dat op speelse wijze was uitgestrooid. De boom had daardoor zo een gedaantewisseling ondergaan dat hij ineens een feeëriek uitstraling had

gekregen. Ik was verrukt en heb enige tijd met verwondering staan staren naar zoiets moois.

Omdat ik later in het jaar toch wel nieuwsgierig was hoe dezelfde Toverhazelaar er in de zomer uit zou zien, ben ik, toen alle gewassen al stevig gehuld waren in een dik bladerpak, teruggegaan naar het park. Ik betrapte me erop dat ik eerst moest zoeken. Tussen al het lommerrijk groen viel hij blijkbaar niet op. Toen hij na enig speurwerk toch gevonden werd, was ik enigszins teleurgesteld en begreep hoe het kwam dat hij in dit jaargetijde niet echt de aandacht trok. Onopvallend en in mijn ogen niet echt aantrekkelijk stond hij me aan te staren.

Warmmee ik niet wil beweren dat deze soort in een ander jaargetijde minder interessant zou zijn. Maar een Toverhazelaar in het algemeen beleeft in de winter en het vroege voorjaar doordat hij dan al in bloei staat, zijn mooiste tijd. Door zijn nog kale takken die versierd zijn met kleurrijke bloemen staat hij als enige druktemaker in een nog niet ontluikende natuur, en is daardoor een echte blikvanger. Dit exemplaar zoals boven beschreven was door zijn vorm en de fijne poederige sneeuwversiering ineens heel bijzonder geworden. Ik bofte, door juist op dat moment in het park te zijn.

Catharina de Grootte

Verlag van de donateursavond 2005

Vorig jaar organiseerden wij voor de donateurs een excursie naar pinetum Blijdenstein in Hilversum. Dit jaar kozen wij voor een avondprogramma dichtbij huis in de kleine zaal van de Speeldoo in Baarn met een lezing voor de pauze en een forum erna.

Onze voorzitter, Dr. Huub van der Aa verzorgde de lezing over gallen. Hij heeft ca. 35 jaar gewerkt als schimmelkundige/plantenziektenkundige of mycoloog/fytopatholoog bij het Centraalbureau voor Schimmelcultures dat tot 2000 gevestigd was aan de Oosterstraat. Hoewel professioneel werkzaam op het CBS, is hij zijn al veel langer bestaande hobby, het zich verdiepen in het ontstaan van gallen, trouw gebleven. Hij heeft in de loop der jaren een schat aan materiaal verzameld waarvan hij maar een beperkt gedeelte in het hem toebedeelde tijdsbestek heeft kunnen laten zien.

Hij vertelde dat gallen afwijkingen zijn van planten die veroorzaakt worden door andere organismen. Dat kunnen andere planten, bacteriën, virussen, schimmels, insecten of mijten zijn. Soms ontstaan afwijkingen door meerdere oorzaken. Er is daarom een grensgebied met veel soorten afwijkingen die net niet of net nog wel aan de definitie van een gal voldoen. Aan de hand van een aantal dia's kregen we zicht op dat grensgebied. Daarna kwamen de meer specifieke gallen aan de beurt die veroorzaakt worden door bacteriën, schimmels en insecten. Grote zwellingen zoals veroorzaakt door de Maretak kwamen aan de orde. We zagen ook dia's van zwellingen die ontstaan zijn door beschadiging van de bast, bijvoorbeeld omdat een boom in een hek groeit. Beschadigingen van de stam, door het knotten van takken geeft extra houtproductie, wat dikke bulten kan opleveren die bij doorzagen van binnen gaaf hout laten zien. Voor zo'n uitgebreid onderwerp is een uur te kort om alle facetten te bespreken. De ontelbare vele gallen waaraan insecten debet zijn kwamen zeer summier aan de beurt.

Na de lezing, die voor een korte pauze onderbroken moest worden in verband met het wat eerder ophalen van onze consumpties, namen drie bestuursleden achter de tafel plaats om kort een thema in te leiden dat actueel was of was geweest voor het Cantonspark in de achterliggende periode.

Greet de Lange vertelde over de nieuwe vormen van samenwerking in 'Groen Baarn' en in het bijzonder over de handelwijze van ons bestuur in de kwestie rond de verhuizing van de School en Werktuinen en het Natuur en Milieucentrum. Door de grootscheepse bezuinigingen voelden deze nauw verweven organisaties zich bedreigd in hun voortbestaan, wat geleid heeft tot een initiatief van het bestuur van het NMC alle groene organisaties in Baarn bij elkaar te roepen. Om zo gezamenlijk sterker te staan in de strijd om het voortbestaan dan elke organisatie afzonderlijk

Ons bestuur heeft serieus nagedacht over één van de opties: nieuwbouw van een Natuur-en Milieucentrum met een bredere opdracht dan tot nu toe in combinatie met het verhuizen van School en Werktuinen naar het Cantonspark. Omdat realisatie hiervan op te veel problemen stuitte werd in overleg met alle belanghebbenden besloten dat verplaatsen van de tuintjes in hun huidige vorm niet mogelijk was.

Al het gezamenlijk vergaderen heeft wel geleid tot de oprichting, in juni van dit jaar, van de Stichting 'Groenadvies', die zich ten doel stelt instellingen en organisaties die zich o.a. ten doel stellen het bevorderen en ontwikkelen van natuur- en milieueducatie in de regio Baarn, te ondersteunen en te faciliteren. De Vrienden van het Cantonspark hebben toegezegd betrokken te willen blijven bij de verdere ontwikkelingen. Na een korte discussie bedankte de voorzitter van de nieuwe stichting voor onze inbreng in dit proces.

Vervolgens hield Angelique Bosch van Drakestein een inleiding over de nieuwe vorm van het beheer van het Cantonspark die in april jl. van start is gegaan. Door bezuinigingen gedwongen heeft de gemeente de vaste beheerder van het park overgeplaatst en het beheer opgedragen aan de Amersfoortse organisatie Greenfors. Onze Stichting werd gevraagd bij het aansturen van de werkzaamheden te participeren. Daartoe heeft het bestuur in april een beheercommissie samengesteld waarin expertise op het gebied van tuinen in het bijzonder boommanagement zijn samengebracht met kennis van de geschiedenis van het Cantonspark en het specifieke beheer van historische tuinen en parken. Het park is opgedeeld in 'vakken' die allemaal aan de beurt moeten komen

waardoor het park weer aan status zal winnen. Tijdens de discussie werd vooral ook aandacht gevraagd voor de monumenten in het park en werden tips gegeven door o.a. de beheerders en restaurateurs van het oude kerkhof aan de Beukenlaan/Eemnesserweg.

Tenslotte behandelde Huub van der Aa nog enkele aspecten van het vrijwilligerswerk in en rond het Cantonspark. Het team van rondleiders wil graag uitbreiding. Elders in deze nieuwsbrief is een oproep geplaatst en komend voorjaar kan een nieuwe cursus worden gestart voor belangstellenden. Er is tevens behoefte aan iemand die tijdens de rondleidingen in het tennishuisje wil zijn, zodat degene die daar met geld, boekjes etc. zit niet alleen is. Voor praktisch werken in het park zelf zijn de mogelijkheden beperkt.

Tegen half elf werd het programma afgesloten. Hoewel aan de discussie slechts op bescheiden schaal werd deel genomen, bleek uit enkele reacties dat er wel degelijk belangstelling is voor actieve medewerking aan verschillende van onze activiteiten.

De voorzitter sloot de avond af met de belofte dat voor de donateursdag/avond van 2006 weer naar een geheel ander programma zal worden uitgekeken.

Greet de Lange

Verzoek van de penningmeester

Graag verzoeken wij onze donateurs om de donatie voor 2006, minimaal € 17,50, over te maken op CVB rekening-nummer 98.35.74.944, onder vermelding van "donatie Vrienden van het Cantonspark".

Wilco van Dijen, Penningmeester
Stichting Vrienden van het Cantonspark

Redactie:

Huub van der Aa
Angelique Bosch van Drakestein
Gerard de Bruijn

Informatie:

Vrienden van het Cantonspark
Secretaris: Mevr. G.H.J. de Lange-Meijer
Rembrandtlaan 29, 3741 TA Baarn
Tel: 035 - 541 3356
E-mail: secretariaat@cantonspark.nl